

**Lausunto Eduskunnan ympäristövaliokunnalle hallituksen esityksestä laiksi
luonnonsuojelulain muuttamisesta (HE 91/2026 vp)**

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että hallituksen esityksellä on keskeinen rooli EU:n ennallistamisasetuksen toimeenpanossa, kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimisessa sekä hyväksymisessä ja luonnonarvomarkkinoiden kehityksen vauhdittamisessa. Esityksen merkitys korostuu erityisesti luonnon tilan kääntämisessä kohti paranevaa kehitystä sekä ennallistamisen ja luonnonhoidon integroimisessa laajemmin yhteiskunnan eri sektoreihin.

Ennallistamissuunnitelman vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen

Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan kansallisen ennallistamissuunnitelma luo rakenteen laaja-alaiselle luonnon tilan parantamiselle. HE:ssä esitetään tarpeelliset säännökset luonnonsuojelulakiin ennallistamissuunnitelman valmistelu- ja laatimisprosessille. Esityksessä kuvataan myös ennallistamissuunnitelman valmisteluprosessi roolituksineen, sen tietosisällöt sekä eri tahojen osallistaminen valmisteluun. Suunnitelmassa tarkastellaan ekosysteemejä kokonaisuutena (metsät, suot, vedet, maatalousympäristöt, kaupunkiympäristöt), joten suunnitelma tulee ulottumaan useille sektoreille. Tämän vuoksi Lupa- ja valvontavirasto pitää tärkeänä, että valmistelu toteutetaan aidosti poikkihallinnollisesti. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että erityisen merkittävää on, että ennallistamistoimet kohdistuvat myös suojelualueiden ulkopuolelle, mikä on keskeistä luontokadon pysäyttämisessä.

Luonnonarvomarkkinoiden vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen

Lupa- ja valvontavirasto näkee, että esitetyt muutokset luonnonsuojelulakiin voivat vauhdittaa luonnonarvomarkkinoiden kehittymistä, joka osaltaan voi merkittävästi lisätä ennallistamis- ja luonnonhoitotoimien määrää, tuoda yksityistä rahoitusta luonnon suojeluun sekä tukea heikentyneiden luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen palautumista. Luotettavasti toimivat ja viranomaisvarmennetut luonnonarvomarkkinat voi olla merkittävä työkalu myös ennallistamissuunnitelman mittavien tavoitteiden saavuttamiseksi. Lupa- ja valvontavirasto pitää perusteltuna sitä, että luonnonarvomarkkinoiden kehittämisessä hyödynnetään vapaaehtoisen ekologisen kompensaation nykyisiä laskenta-, varmennus- ja rekisteröintijärjestelmiä. Esityksessä korostetaan avoimuuden, lisäisyyden, pysyvyyden ja riippumattoman varmennuksen merkitystä markkinoiden uskottavuuden kannalta.

Lakimuutoksen heikkouksena Lupa- ja valvontavirasto nostaa esiin vapaaehtoisuuteen perustuvan järjestelmän rajallisuuden sekä hankkeiden ennakoimattoman kohdentumisen. Toimenpiteet voivat painottua esimerkiksi helposti toteutettaviin tai luonnonarvojen eli

luonnonarvohehtaarien tuottamista optimoiviin kohteisiin, jotka eivät ole välttämättä ekologisesti tärkeimpiä.

Vaikutukset hallintoon

Ekologisen kompensaation laajeneminen ja luonnonarvomarkkinoiden kehitys voi kasvattaa Lupa- ja valvontaviraston hallinnollisia tehtäviä markkinoiden kasvaessa ja viranomaisvarmennusta vaativien kohteiden lisääntyessä. Luonnonarvomarkkinoiden luonne ja viranomaisvarmennettu luonnonarvojen tuottaminen lisäävät Lupa- ja valvontaviraston osaamisvaatimuksia. Lupa- ja valvontavirastoon kohdistuvat resurssipaineet kasvavat. Lisäksi luonnonarvomarkkinoihin liittyvään tietojärjestelmään kohdistuu merkittäviä kehitystarpeita, jotta sujuva asiointi voidaan turvata. Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa, että luonnonarvomarkkinoiden sääntelyn jatkovalmistelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota, ettei vapaaehtoisia hyvityksiä käytetä perusteena luonnon heikentämisen hyväksyttävyydelle tilanteissa, joissa haittoja voidaan ensisijaisesti välttää.

Yhteenveto

Yhteenvetona Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että lakiesitys on kokonaisuutena perusteltu ja tarpeellinen erityisesti EU:n ennallistamisasetuksen toimeenpanon ja luonnonarvomarkkinoiden kehittämisen osalta. Jatkotyössä on kuitenkin tarve varmistaa ennallistamissuunnitelman avoin ja osallistava valmistelu, turvata riittävät resurssit ennallistamistoimien toteuttamiseen sekä varmistaa Lupa- ja valvontavirastolle riittävät resurssit luonnonarvomarkkinoihin liittyvien viranomaismenettelyjen sujuvaan käsittelyyn ja tietojärjestelmän kehittämiseen. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto näkee tärkeänä, että ennallistamisasetukseen ja luonnonarvomarkkinoihin liittyvää lainsäädäntöä kehitetään edelleen tämän lakimuutoksen jälkeen. Erityisesti luonnonarvomarkkinoiden osalta haitan välttämisen hyvittäminen tulisi huomioida suojeluhyvityksen laskennassa, jotta luonnonarvomarkkinoiden laajentamisen avulla voitaisiin merkittävästi vastata ennallistamissuunnitelman mittaviin ennallistamistavoitteisiin.

Asian on esitellyt ryhmäpäällikkö lida Kämäri ja ratkaissut luonnonsuojeluyksikön päällikkö Mari Rajala. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja LVV-U/88007/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/88007/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kämäri Iida 27.05.2026 17:32

Ratkaisija Rajala Mari 27.05.2026 18:55